

THE RELATIONSHIP BETWEEN NON-FAMILY ELDERLY CARE OPTIONS AND ECONOMIC STRUCTURE: THE CASE OF TURKEY

Murat ÇİFTÇİ*

*Doç. Dr., Trakya Üniversitesi İ.İ.B.F. ÇEEİ Bölümü, muratciftci@trakya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6277-6360

Received Date:12.09.2023

Accepted Date: 04.11.2023

Copyright © 2023 Murat ÇİFTÇİ. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

The traditional extended family, which has been dominant for thousands of years, was the largest self-protection institution for its elderly members. With industrialization and urbanization, the traditional extended family has been replaced by the nuclear family. This has led to a weakening of the traditional function of the family in providing care in old age and its replacement by professional elderly care service institutions such as nursing homes and hospices. This study focuses on testing the relationship between the modernization of the economic structure and the increase in non-family care options for elderly care. The correlation between economic indicators and provincial ranking in topic and term search trends was test with the data obtained from Google trends. Spearman and Kendall rank correlation analyses were used. The findings show that, in general, search trends for elderly care and social services are decreasing in provinces where agriculture is dominant, while these searches are increasing as the modern economy, represented by non-agricultural activities, becomes dominant. It also shows that the inadequacy in public service provision is negatively correlated with the increase in the trend of elderly care and social service seeking. Again, there is a statistically significant and negative correlation between the increase in GDP per capita and the trend in the search for elderly care and social services. In term-based searches, it is seen that the findings in the subject-based searches are not supported in nursing home and nursing home searches. Among the components of GDP by branches of activity other than agriculture, forestry and fishing, there is a negative correlation between the search trend for the terms nursing home and care home and a positive correlation with public services. This suggests that, in terms of elderly care in Turkish society, families are not very willing to entrust their elderly parents to institutions such as nursing homes and care homes, that they are forced to do so as the income level decreases, and that institutional care tends to increase in places where the state's public services are intensive. However, despite the reluctance to direct elderly care to non-family institutions, there is also a structure in which there are many support options for elderly care support, including financial payments and disability benefits. Here, the correlation findings between elderly care and social service screenings and economic structure under this topic support that, in general, families demand support in providing care for their elderly parents, while the tendency to leave them in institutional care remains weak. Of course, the limitations of the study are limited to two topics and two term trends, and there is a need for further studies questioning various aspects of this issue. The preliminary findings of the study, which was conducted from the perspective of providing evidence from the Turkish society on the subject, also constitute a limitation of the study.

Keywords: Social policy, social service, elderly care, economic development, family behavior.

JEL-Classification: C12, C14, E01

AİLE DIŞI YAŞLI BAKIM SEÇENEKLERİYLE EKONOMİK YAPI İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

ÖZET

Binlerce yıl boyunca hakimiyetini sürdüren geleneksel geniş aile, yaşlı üyeleri için en büyük otokoruma sağlayıcı kurum özelliğindedi. Sanayileşme ve beraberinde yaşanan kentleşmeyle, geleneksel geniş aile yerini çekirdek aileye bırakmaya başladı. Bu durumsa yaşlılıkta bakım hizmeti sağlamada ailenin geleneksel fonksiyonunun

zayıflayıp, yerini huzurevleri ve bakımevleri gibi profesyonel yaşlı bakım hizmet kurumlarına bırakmasına yol açtı. Bu çalışmada da ekonomik yapıdaki modernleşmenin, yaşlı bakımında aile dışı bakım seçeneklerinin artışıyla ilişkisini test etmeye odaklanılmıştır. Google Trends'ten elde edilen konu ve terim arama trendlerindeki illere göre sıralama ile ekonomik göstergeler arasında korelasyonun sınanması gerçekleştirilmiştir. Yöntem olarak da Spearman ve Kendall sıra korelasyon analizleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, genel olarak yaşlı bakımı ve sosyal hizmet konularındaki arama trendlerinin tarımın baskın olduğu illerde azaldığını, tarım dışı faaliyet alanlarıyla temsil edilen modern ekonominin ağırlıklı hale gelmesiyle de bu aramaların arttığını göstermektedir. Ayrıca kamu hizmet sunumunda yaşanan yetersizliğin de yaşlı bakımı ve sosyal hizmet arama trendinde artışla negatif yönlü korelasyon içerisinde olduğunu göstermektedir. Yine fert başına düşen GSYİH'daki artışla yaşlı bakımı ve sosyal hizmet arama trendi arasında istatistik olarak anlamlı ve negatif yönlü bir korelasyonun varlığıyla karşılaşılmaktadır. Terim tabanlı aramalardaysa huzurevi ve bakımevi aramalarında, konu bazlı aramalarındaki bulguların desteklenmediği görülmektedir. GSYİH'nın faaliyet kollarına göre bileşenlerinden tarım, ormancılık ve balıkçılık dışındakilerden bir bölümü ile huzurevi ve bakımevi terimlerinin taranma trendi arasında negatif ilişkinin olduğu, kamu hizmetleriyle ise pozitif yönlü ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu durumsa, Türk toplumu açısından yaşlı bakımında ailenin yaşlı ebeveynlerini huzurevi ve bakımevi gibi kurumlara emanet etmekte çok istekli olmadığını, gelir düzeyi düşükçe mecbur kaldığını, devletin kamu hizmetlerinin yoğun olduğu yerlerde kurum bakımının artma eğiliminde olduğu sonucuyla karşılaşılmaktadır. Ancak yaşlı bakımının aile dışı kurumlara yönlendirilmesinde isteksiz olunsa da, yaşlı bakım desteği konusunda mali ödemeleri, engelli yardımlarını da içeren pek çok destek seçeneğinin olduğu bir yapı da mevcuttur. İşte konu başlığı altında yaşlı bakımı ve sosyal hizmet taramalarıyla ekonomik yapı arasındaki korelasyon bulguları, genel olarak ailelerin yaşlı ebeveynleri için bakım sağlamada destek talep ettiğini, kurum bakımına bırakma eğilimininse zayıf kaldığını desteklemektedir. Elbette çalışmanın kısıtları iki konu ve iki terim trendiyle sınırlı olup, bu konuda çeşitli yönleriyle sorgulayıcı yeni çalışmaların da yapılmasına ihtiyaç vardır. Konuyla ilgili Türk toplumundan kanıt sunma perspektifiyle ele alınan çalışmanın başlangıç düzeyinde bulgular sunuŐu, aynı zamanda çalışmanın da kısıdını oluŐurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal politika, sosyal hizmet, yaşlı bakımı, kalkınma, aile davranışları.

JEL Sınıflandırması: C12, C14, E01

1.GİRİŐ

Binlerce yıl boyunca doğumdan mezara değin bireyin temel koruyucusu aile olmuştur. Aile içi otokoruma mekanizması, tarım toplumunun bir normu olarak dünya genelinde hâkim özellik halini almıŐtır. Bu dönemde geleneksel aile günümüzdeki gibi sadece anne, baba ve evlenmemiŐ çocuklardan oluşan çekirdek aile gibi az sayıda üyeyi barındırmayıp ebeveynlerin ailelerini de içeren çok daha büyük aile özelliği göstermiştir. Bu özellikse bir yönüyle tarım üretiminin emeğe ihtiyaç duyan doğasıyla desteklenirken diğer yönüyle de üyelerini koruyacak otonom güce eriŐebilmesini sağlamıŐtır.

Sanayi inkılabının yaşanmasıyla birlikte reel üretim geçmişin aksine ağırlıklı olarak kırdan kente taŐınmıştır. Reel üretim ve reel üretime dayanan türev piyasaların kent ekonomisini hızla yükseltmesi, toplumun da önemli ölçüde kırdan kente doğru göçmesine yol açmıştır. Böylece İngiltere'de başlayıp Batı dünyası içerisinde hızla yayılım gösteren ilk sanayileşme evresi sonunda, Batı halklarının büyük bölümü geçmişte olduğu gibi kırdan değil, artık kentlerde ikamet eder hale dönüşmüŐtür. Kentte yaşamının doğal sonucu da kent ekonomisine eklenmektedir. Tarım toplumunda kırsal alanda gerçekleştirilen tarım üretiminin esasen bir aile üretimi olmasına karşılık, sanayi toplumunda gerçekleştirilen üretim, aile üretimi olmaktan çıkarak profesyonelleŐip bireyselleŐmiştir. Fabrika işçisi haline dönüşen geçmişin çiftçisinin fabrikadaki işini çalışmadığı zaman aile fertlerinden bir diğerinin gerçekleştirilmesiyle olanaksızlaşmıştır. İşte bu durum, çalışmanın bireyselleŐmesini de beraberinde getirmiŐtir. Sefaletin istikrarı olarak nitelendirilebilecek erken evre sanayi toplumlarındaki işçi sınıfı üyelerinin ferdi çalışmasına ek olarak yüksek ve zorlu çalışma saatlerine rağmen düşük gelir elde edebilme kabiliyetleri, beraberinde işçilerin elde ettikleri ücretle kendileri dışında çok fazla kişinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olamamalarını da beraberinde getirmiŐtir. Bu durum anne baba ve evlenmemiŐ çocuklardan kurulu olan çekirdek ailenin yaygınlaşmasının da ana sebebini teşkil etmiştir. Hatta elde edilen gelirin düşüklüğü karşısında yedek işçi ordusu

olarak kabul edilen kadın ve çocukların da düşük ücretlerle fabrikalarda çalıştırılması söz konusudur. Böyle bir ortamda da geleneksel geniş ailede olduğu gibi bir aile içi otokoruma sağlama imkânı da ortadan kalkmıştır.

Sanayileşmenin geç evrelerine geçildikçe sosyal politikanın geniş anlamına kavuşumu ve müdahale edilecek hedef kitle olarak çalışma hayatındaki dezavantajlılarla sınırlı kalmayan yeni anlayışıyla yaşlı bakımına dönük kamu faaliyetlerinde de iyileşme yaşanmıştır. İşte bakıma muhtaç yaşlılar için hizmet sunan huzurevleri veya bakımevlerinin ailenin yerini alması da böyle bir atmosfer içerisinde gerçekleşmiştir. Türkiye sanayileşmede geç kalan diğer orta gelirli ülkeler gibi uzun yıllar boyunca tarım toplumu özelliğini muhafaza etmiştir. Aile yapısı da kök aile şeklinde yaşlı ebeveyni korumaya dönük yapıya sahip olmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasında hız kazanan sanayileşme ve kentleşme sonrasında aile yapısında çekirdek aileye doğru bir küçülme süreci yaşanmış olsa da, Türk usulü çekirdek aile, yaşlı ebeveynler ile bağlantısını koparmamakta ısrarcı kalmıştır. Dolayısıyla da kendine özgü bir çekirdek aile yapısının oluştuğu görülmektedir. Ancak zamanla sanayi ötesi topluma geç süreci başlamış, bağlantı çekirdek ailede de bozulma yaşanarak parçalanmış hanelerde belirgin artış yaşanmaya başlamıştır. Böyle bir dönüşüm sürecinde Batıdaki muadillerine göre ne kadar dirençli de olsa çözülen bir aile yapısına doğru dönüşüm başladığında, kendini muhafaza edemeyen ailenin yaşlı ebeveynlere koruma sağlaması da doğal olarak güçleşmeye başlamıştır. Bu çalışmanın hazırlanmasındaki çıkış noktası da tarım toplumunda sanayi ötesi topluma doğru dönüşümün süratlendiği Türk toplumunda aile dışı bakım sunucularına dönük yaşlı bakımındaki yaklaşımı analiz etmektir. Google trends'ten edinilen anahtar kelimelere dayalı kavram ve konuların popülaritesiyle ekonomik yapı ilişkisi, parametrik olmayan ilişki testleriyle sınanmıştır.

2. YAŞLI BAKIMINDA AİLE VE AİLE DIŞI HİZMET SUNUCULARI

Yaşlı bakımı sağlamanın iki ana yolu mevcut olup bu ikili hizmet sunum sisteminin ilkinde bir kurum aracılığıyla ya da yaşlıyla ilgilenecek hemşire veya hizmet sunumu verecek bir kişinin tutulup ücret ödemesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. İkinci sistemdeyse aile üyesi veya akrabalar tarafından enformel olarak bu bakımın sunulması söz konusudur (Suryavanshi, 2020: 428). Ailenin hizmet sunumu tabanlı enformel sistem ile profesyonel hizmet sunucuları tabanlı formel sistem ayrışması, içinde bulunulan toplumdaki sosyal, politik ve ekonomik sisteme dayalı şekillenmektedir. Almanya için gerçekleştirilmiş geniş katılımlı bir araştırmada, Doğu Almanya'da doğup büyüyen ve ergenliğini birleşme öncesinde Doğu Almanya'da geçirenler ile liberal kapitalizmin hakim olduğu Batı Almanya'da doğup büyüyen ve ergenliğini geçirenler arasında yaşlı bakımına dair belirgin farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir. Birleşme öncesi Doğu Almanya'da ergenliğini de geçirenler açısından enformel sisteme yatkınlık yüksekken, liberal kapitalist Batı Almanya'dakiler açısından ise formel sisteme yatkınlık daha fazladır. Dolayısıyla liberal veya devlet kapitalizminin uygulanması ayrışmasına dayalı olarak dahi, aynı kökenli bir toplumun iki yarısı arasında belirgin bir ayrışmanın yaşanması dikkat çekicidir (Diederich vd, 2020).

Altı farklı Avrupa ülkesi olarak Almanya, Yunanistan, İtalya, Polonya, İsveç, İngiltere için gerçekleştirilen bir diğer ülkelerarası karşılaştırmalı araştırmada da İsveç'te formel sistemden yaşlı bakım hizmeti alma olasılığının çok yüksek olmasına karşılık Yunanistan'da formel sistemden hizmet alım ihtimalinin çok düşük olduğu tespit edilmiştir (Lüdecke vd, 2018). Bu durum Kuzey ve Güney Avrupa refah devleti modelleri arasındaki ayrışmanın bir tezahürü olarak da kabul edilebilir. Bilindiği üzere Kuzey Avrupa refah devleti modelinde devletin her alanda rolü çok yüksekken, Güney Avrupa refah devleti modelinde aile öne çıkmakta, devletse Kuzey Avrupa refah devleti modelindeki gibi kapsayıcı konumda olamamaktadır. Genel olarak yaşlı yakınına bakan aile fertlerine odaklanılan çalışmalara bakıldığında, yaşlı yakınlarının hem

fiziksel hem de ruhsal yönden zorlandıkları, işlerinden ayrılmak zorunda kalmak gibi sebeplerden dolayı aynı zamanda maddi kayıplara dayalı ekonomik baskıyla karşılaştıkları görülmektedir (Bulduk, 2014: 57). Yirmi bir farklı Avrupa ülkesini kapsayan bir başka çalışmada refah devleti politikalarının ve yaşanan toplumdaki kültürel değerlerin, bakıma muhtaç yaşlılara yönelik orta yaşlı kadın evlatların istihdam kalıplarını ne şekilde şekillendirdiği araştırılmıştır. Araştırma bulguları, bakım sağlayacak orta yaşlı kadın evlatların eğitim düzeylerine göre anlamlı bir değişiminin söz konusu olmadığını, yaşanan ülkede yaşlılara devlet tarafından sağlanan bakım olanaklarının zayıflığı ile yaşanan toplumdaki nesillerarası yükümlülöklere dayanan güçlü normların varlığının, ebeveyne bakmak için ücretli işi bırakma veya azaltma kararında etkili olduğunu göstermiştir (Naldini vd, 2016). Bir başka çalışmada devletın bakım sağlayacak çocuk ve akrabaların yaşlı ebeveynlerine bakım için verdiği sübvansiyonu, Almanya ve İtalya’da yatılı olarak evde kalma eğilimi yüksek olup daha düşük ücret almaya rıza gösteren Polonyalı göçmen kadınlara vererek genellikle yaşlı bakımını tek başına gerçekleştirmekten kaçındıkları sonucuyla karşılaşılmıştır (Elrick ve Lewandowska, 2008: 720). Kısacası normlar ve kamu desteği, yaşlı bakımını gerçekleştirecek sistemin seçiminde oldukça etkili görünmektedir.

1960’lara kadar geleneksel aile yapısı, birçok aile üyesinin beraber yaşadığı geniş bir aile olup her üye aile içerisinde katkıda bulunmaktaydı. Bu ailede kadınlar, evde bakım işlerinde başroldeydi. 20. yüzyıla kadar aile, yaşlı bakımını sağlayan temel aktör konumundaydı. Sanayileşmeyle erkekler gibi kadınların da çalışma hayatına dahil olması süreci yaşanırken bu eğilim Asya ülkeleri de başta olmak üzere dünya genelinde hakim oldu (Narknisom ve Kusakabe, 2013: 22).

Tarıma dayalı ekonominin hâkim olduğu kırsal alanlarda yaygın olan geleneksel geniş ailelerde erkeğin kadın karşısında, yaşlının da genç karşısında otoriteye sahip olduğu, eşitlikçi olmayan bir aile yapısının varlığına işaret edilir (Karataş, 2001: 93). Kırsal alanda ailesiyle birlikte yaşayan yaşlılar, kentte yaşayanlara göre çok daha avantajlı konumda olup aileleri tarafından çok daha fazla desteklenirler (Güven, 2000: 94). Aile yapısına yönelik gerçekleştirilen araştırmalarda da geniş aile üyesi bireylerin çekirdek aile üyesi bireylere göre yaşlılara yönelik daha olumlu tutum içerisinde oldukları doğrultusunda bulgulara ulaşılmaktadır (Yelden, 2020: 8). Keza bakım sağlayacak aile üyelerinin işgücü piyasasında yer almalarının ve geniş aile üyeliği yerine çekirdek aile üyesi olmanın, yaşlı bakımına karşı olumsuz bakış açısına yol açtığı da Türkiye’den gelen araştırma kanıtlarıyla desteklenmektedir (Hendekçi ve Altay, 2021).

Süratli bir sanayileşme ve kentleşme sürecinin yaşanması, ilk olarak aile içerisinde yaşlı ve genç kuşaklar arasında mekânsal ayrılmaya yol açmış, genç kuşak kentlere göçerken yaşlı kuşak kırsal alanda kalmış, daha sonrasındaysa genç kuşağın yaşlı kuşağa karşı duyduğu duygusal bağlılık ve sorumluluk giderek azalmıştır (Altunay ve Özkul, 2022: 1014). Stoller vd (1992) yaşlı ebeveynlerin yardım ağlarına katılımında etki eden faktörleri tespitiye yönelik gerçekleştirdikleri çalışmalarında elde ettikleri bulgular arasında, yetişkin çocuklar ve yaşlı ebeveynler arasındaki coğrafi yakınlığın önemli olması vardır. Dolayısıyla günümüz modern dünyasında yaşlı ebeveyn bakımının da ötesinde, yaşlı ebeveyni desteklemeye dönük ilgilenmede dahi coğrafi yakınlığın önemi dikkat çekmektedir. Kaldı ki kırdan kente göçle yetişkin çocuk ve ailesinin kentte çekirdek ailesini kurmasına karşılık yaşlı ebeveynin kırdan kalması durumunda yaşlı bakımının aile içinden sağlanması, çok daha zorlaşacaktır. Keza yaşlı ebeveynlerin yetişkin çocukları üzerindeki kontrolünün de zayıflaması doğaldır. Avustralya’ya göç eden Çinliler üzerine gerçekleştirilen bir araştırmada, göçmen yaşlıların ve ailelerinin Batılılaştıkları, evlada saygı ve ebeveyn bakımına dair normlardan önemli sapmalar yaşandığı tespit edilmiştir (Lo ve Russell, 2007). Hâlbuki Çin örneğine bakıldığında, ana karada yaşayan yaşlılar arasında yaşlı bakım hizmetinde hemşire desteği kabul etmenin, çocuklarınca

bakılmama durumunda kabullenildiği görülmektedir (Wang vd, 2022). İspanya’da gerçekleştirilen bir diğer çalışmada bu defa yaşlı bakımının aile tarafından sunulması yerine devlet hizmeti olarak sunulmasının tercih edildiği sonucuyla karşılaşılmaktadır (Valarino vd, 2018). Dolayısıyla kentleşmiş, sanayileşmenin geç evresini yaşayan, hatta sanayiötesi toplum özelliği gösteren Batı dünyası ile sanayileşmenin sancılarını Batı dünyasına göre çok daha kısa zaman önce yaşamaya başlamış Doğu toplumları arasında yaşlı bakımını kimin gerçekleştireceğine ilişkin belirgin ayrışma mevcuttur.

Modern cemiyet şeklinde teşkilatlanmış toplum yapısına geçiş sürecinin sancuları hemen her toplumda yaşanmıştır. Türkiye’nin de dâhil olduğu orta gelirli ve az gelişmiş ülkelerde bu süreç ya yakın zamanda tamamlanmış ya da devam etmektedir. Cemiyet özellikli modern toplum yapısına geçişle birlikte mesleklerin ön plana çıkıp iş bölümü ve ihtisaslaşmanın hâkim hale gelişi, yaşlıların bilgi ve deneyim kaynağı olma fonksiyonlarını yitirmelerine yol açmıştır (Umutlu ve Tekin Epik, 2019: 36). Keza iç ve dış göçlerle birlikte çekirdek aileye dönüşüm ve geniş ailenin azalışı, ekonomik sorunlar, kadınların işgücü piyasasında yer alışı ve konut yapısının küçülmesiyle birlikte yaşlı bakımına elverişsiz hale gelen ikamet alanları, yaşlıların giderek evde bakımını güçleştirmektedir (Ardahan, 2010: 27). Çekirdek ailenin giderek daha da yaygınlaşması, ailenin küçülmesi ve kadınların da çalışma hayatı içerisinde yer almasıyla Türkiye’de aile içerisinde yaşlılara bakım sağlanmasının güçleşmesine rağmen yaşlılar ve çocuklar arasındaki aile ilişkileri son derece güçlü şekilde sürmektedir (Umutlu ve Tekin Epik, 2019: 36-37).

1960’lardan itibaren sosyal hizmet alanında kurumsallaşma başlayarak düşkünlerin barınmasına yönelik düşkünler evi kurulmuş, ardından bu evlere yaşlılar kabul edilmeye başlanmıştır. 1970’lere kadar sadece gayri Müslimlere hizmet veren huzurevleri, 1980’lerden itibaren devlet desteğindeki artışın da etkisiyle ülke genelindeki her kesime hizmet sunmaya başlamıştır. 1990’lardan itibaren özel sektör de huzurevleri kurarak hizmet sunmaya başlamıştır (Şenol ve Erdem, 2017: 35).

3. YÖNTEM VE VERİLER

İstatistik uygulamaların en kadim yöntemlerinden birisi korelasyon analizidir. Pearson’un 19. yüzyılın sonlarında türettiği korelasyon katsayısı, sebep-sonuç göstermeksizin iki değişken arasındaki benzerliğe dayanan ilişkinin yön ve şiddetini ortaya koyan, -1 ile +1 arasında değer alan bir katsayı vasıtasıyla söz konusu yön ve şiddetin tespit edildiği bir istatistik analiz yöntemidir. İki değişkenin tamamen birbirinden zıt hareket etmesi durumunda katsayı değeri -1 değerini almakta, tamamen birlikte aynı yön ve şiddette hareket etmesi durumunda katsayı değeri +1 değerini almaktadır. Katsayı değerinin -1 olması mutlak negatif ilişki durumunu ortaya koyarken +1 değerini almasıysa mutlak pozitif ilişkinin varlığını ifade etmektedir. Katsayı değeri şayet 0 olursa, aralarındaki ilişkinin test edildiği iki değişkenin birbirinden tamamen ayrı hareket ettiği, ilişki olmadığı, benzerlik görülmediği sonucuna varılmaktadır. İlişkinin yönünün pozitif olması 0’den büyük 1’e eşit veya küçük değer alan katsayı değeri için tanımlanırken, ilişkinin negatif olması ise 0’den küçük -1’e eşit veya büyük değer alan katsayı değeri için geçerlidir. Elbette katsayı değerinin istatistik olarak anlamlılık düzeyini sağlaması da ön şarttır. İlişkinin şiddeti konusundaysa netlik olmayıp, çeşitli aralıklar belirlenmektedir. Genellikle düşük, orta ve güçlü şeklinde üçlü ayırım yapılmaktadır (Detaylı bilgi için bkz. Çiftçi, 2018: 557-558).

Pearson ile başlayan korelasyon analizi yöntemine zamanla yeni yöntemler eklenmiştir. Pearson korelasyon yönteminin temel yöntem olmasına karşılık, verilerin bu yöntemin kullanımı için elverişli olmadığı durumlar için parametrik olmayan (nonparametrik) testlerin türetilmesi ihtiyacı doğmuştur. Nonparametrik testlere ihtiyaç duyulmasında verilerin rassal ve

bağımsız olarak elde edilmesi, normal dağılım göstermesi, veri ediniminde en az interval ölçek kullanımı, ana kütle varyansının homojenliği gibi koşulları yerine getirememeleri etkili olmuştur. Bu ve benzeri testlerde ön koşulların sağlanamaması durumunda da içinde katı varsayımlar bulunmayan nonparametrik testlerin türetilerek kullanımına yönelinmiştir (Karagöz, 2010: 19). 1904'te türetilen Spearman'ın ρ 'su ve 1938'de türetilen Kendall'ın τ 'su da, iki değişken arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yaygın olarak kullanılan iki nonparametrik yöntemdir (Taylor, 1987: 409). Sıra korelasyon analizinde Spearman sıra korelasyon analizi ile Kendall sıra korelasyon analizi birbirine eşdeğer istatistikler olarak kabul görmektedir (Gilpin, 2019: 329).

Pearson korelasyon analizi yöntemine alternatif olarak geliştirilen Spearman sıra korelasyon analizi yöntemi, 1904'te Charles Edward Spearman tarafından American Journal of Psychology'de ilk olarak yayınlanmıştır. Spearman'ın amacı da niceliksel ölçümler yerine sıralamaların kullanılması fikrini teşvik etmek olmuştur (Lovie ve Lovie, 2010: 1151). Spearman, çalışmasında geliştirdiği yöntemin üç ana avantajının olduğuna işaret etmiştir. Bu üç avantajdan ilkinin, veri setinde ortalamayı bozacak düzeyde kaza sonucu oluşan hatanın büyük ölçüde azaltılarak, korelasyon değerinde ciddi sapmalara yol açma ihtimalinin düşürülmesi olduğunu ifade etmiştir. Spearman'ın işaret ettiği ikinci avantajı iki farklı şekilde elde edilen serinin eşit şartlarda karşılaştırmasının sıralama ile gerçekleştirilebileceği konusudur. Son olarak da sıralamanın iki serinin kolayca ve adil şekilde üçüncü bir bileşik seride birleştirilmesine olanak tanımak gibi faydalı bir özelliğe de sahip olduğuna işaret edilmektedir (Spearman, 2010: 1141).

Pearson korelasyon analizi yöntemine alternatif oluşturan bir diğer yöntemse Kendall sıra korelasyon katsayısı yöntemidir. Kendall'ın sıra korelasyon katsayısı, aynı nesne kümesine verilen iki sıra kümesi arasındaki benzerlik derecesini değerlendirmek için kullanılmaktadır. Kendall'ın τ su rastgele alınan bir nesne çifti için nesnelere aynı sırada olma olasılığı ile farklı bir sırada olma olasılığı arasındaki fark olarak yorumlanmaktadır (Abdi, 2007: 508). Bu yöntem kullanıldığında, geleneksel temel varsayımların pek çok disiplinde test edilip savunulabilir olmaması durumu da aşılmaktadır (Kang vd, 2008: 207).

Herhangi bir veri tabanından gerçeklerin, önermelerin, söylem dizilerinin veya cümlelerin alınmasında öğelerin nasıl temsil edildiği önemini yitirir ve artık öğeler, bir çeşit sıralama üretilmesi gereken nesnelere dönüşmüş olurlar. Böylece kavramdan metne dönüştürme ve çoklu belge özetleme gibi birçok metin tabanlı uygulamanın altında yatan bir görev olan bilgi sıralamasının otomatik değerlendirmesi de sıra korelasyon yöntemiyle değerlendirilebilir (Lapata, 2006: 473).

Google Trends, Google'ın ücretsiz hizmetlerinden birisi olarak arama terimlerinin veya konularının ne sıklıkla arandığına dayalı olarak zaman aralığına ve bölgelere göre skor oluşturulup kullanıcıya bilgi sağlanan bir hizmet sunum alanıdır. Kullanıcıları göstermeyen bu uygulamada belirlenmiş ülkede bölgelere göre en yüksek skor değeri 100 olacak şekilde arama sıklıklarının sıralaması yapılmaktadır. Nüfusa, aranan kelime veya kelime grubuna ya da konu hacmine göre sayısal olarak değişen arama miktarının böylece standartize edilmesi mümkün olmaktadır. Dolayısıyla da örneğin Türkiye'de iller bazında bir arama yapıldığında, 81 ilden kaçında herhangi bir arama yapıldıysa buna göre 100 üzerinden skora dayalı olarak arama sıklığı sonucu kullanıcıya verilmektedir. Bu çalışmada da yaşlı bakımında aile dışı bakım sunucusu olarak huzurevleri ve bakımevlerinin illere göre Google'dan taranma sıklığına dayalı olarak sıralanması gerçekleştirilmiştir. TÜİK'ten sağlanan en güncel bölgesel GSYİH bileşenleri ve fert başına düşen GSYİH değerleri 2021 yılı için yayınlanmış olduğundan, Google trends taraması da 2021 yılı için yapılan arama sıklığına dayandırılmıştır. Google

Trends'ten edinilen veriler ve kaynakları ile TÜİK'ten edinilen veriler ve kaynakçası tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Google Trends Konu ve Kavram Taramasına Dair Kaynaklar ve TÜİK Veri Seti Kaynağına Skora Dayalı 2021 Yılı İçin İl Sıralaması

Konu başlığı veya arama terimi	Kaynak
Sosyal hizmet konu	Google trends, <i>Sosyal hizmet</i> , URL. https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=%2Fm%2F012qgt&hl=tr
Elderly care (yaşlı bakımı) konu başlığı	Google trends, <i>Elderly care</i> , URL. https://trends.google.com/trends/explore?q=%2Fm%2F05d473&date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR
Huzurevi arama terimi	Google trends, <i>Huzurevi</i> , URL. https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=huzurevi&hl=tr
Bakımevi arama terimi	Google trends, <i>Bakımevi</i> , URL. https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=bak%C4%B1mevi&hl=tr
GSYİH'ya dair 12 değişken	TÜİK, <i>Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, Değer (2009 bazlı)</i> , URL. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/

Google trends'ten elde edilen verilerin parametrik olmayışı, skor değerlerine göre illerin sıralamasının yapılmasına yol açmıştır. İkisi konu, ikisi ise terim olan dört arama seçeneğinden “Elderly Care (Yaşlı Bakımı)” konusunda 81 il içerisinde 80 ilde aramanın popüler düzeyde yer alarak skor yaratımı sağladığı tespit edilmiştir. “Sosyal Hizmet” konusundaysa 81 ilin tamamında skor oluşumunu sağlayacak düzeyde arama popülaritesinin olduğu görülmüştür. İlk arama terimini oluşturan “Huzurevi” için 81 il içerisinde 69 ilde skor oluşumunun gerçekleştiği, ikinci arama terimini oluşturan “Bakımevi”nde ise bu sayının 40 ile sınırlı kaldığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Google Trends Konu ve Kavram Taramasında Skora Dayalı 2021 Yılı İçin İl Sıralaması

Sıra	Yaşlı bakımı (konu)	Sosyal hizmet (konu)	Huzurevi (arama terimi)	Bakımevi (arama terimi)	Sıra	Yaşlı bakımı (konu)	Sosyal hizmet (konu)	Huzurevi (arama terimi)	Bakımevi (arama terimi)
1	Iğdır	Gümüşhane	Gümüşhane	Ankara	42	Çankırı	Aksaray	Burdur	...
2	Kilis	Bitlis	İzmir	Aydın	43	Şanlıurfa	Van	Tekirdağ	...
3	Mardin	Tunceli	Kastamonu	Balıkesir	44	Balıkesir	Manisa	Bartın	...
4	Van	Hakkari	Ankara	Afyon	45	Hatay	Ankara	Aksaray	...
5	Bayburt	Burdur	Çanakkale	Kocaeli	46	Malatya	Adıyaman	Konya	...
6	Artvin	Siirt	Balıkesir	Edirne	47	Muğla	Uşak	Sivas	...
7	Batman	Kırıkkale	Yalova	Kırşehir	48	Ardahan	Diyarbakır	Muş	...
8	Bingöl	Erzincan	Yozgat	İzmir	49	Tokat	Yozgat	Karabük	...
9	Adıyaman	Kırşehir	Kırşehir	Muğla	50	Konya	Kütahya	Rize	...
10	Aksaray	Çorum	Kırklareli	Denizli	51	Elazığ	Ordu	Trabzon	...
11	Muş	Kars	Erzincan	Tekirdağ	52	Çanakkale	Sakarya	Gaziantep	...
12	Hakkari	Muş	Aydın	Bolu	53	Kırklareli	Konya	Elazığ	...
13	Siirt	Şırnak	İstanbul	Eskişehir	54	Manisa	Artvin	Niğde	...
14	Yozgat	Yalova	Edirne	İstanbul	55	Giresun	Ağrı	Erzurum	...
15	Adana	Iğdır	Eskişehir	Karabük	56	Antalya	Zonguldak	Giresun	...
16	Isparta	Bolu	Kırıkkale	Antalya	57	Amasya	Batman	Şanlıurfa	...
17	Kars	Bingöl	Adana	Ordu	58	Gaziantep	Denizli	Kayseri	...
18	Burdur	Elazığ	Muğla	Çanakkale	59	Bolu	Kayseri	Hatay	...
19	Diyarbakır	Tokat	Bolu	Mersin	60	Aydın	Aydın	Malatya	...
20	K.maraş	Sivas	Samsun	Bursa	61	Kayseri	Düzce	Diyarbakır	...
21	Niğde	Mardin	Çorum	Adana	62	Denizli	Mersin	Adıyaman	...
22	Mersin	Rize	Denizli	Van	63	Afyon	Eskişehir	Sakarya	...
23	Tunceli	Samsun	Isparta	Yalova	64	Erzurum	Kocaeli	Van	...

24	Ağrı	Bartın	Kütahya	Konya	65	UŞak	Adana	NevŐehir	...
25	Kırıkale	Isparta	Zonguldak	Samsun	66	Edirne	Gaziantep	Sinop	...
26	Eskişehir	Ardahan	Düzce	Sakarya	67	Trabzon	Balıkesir	Şırnak	...
27	Yalova	Erzurum	Bursa	Elazığ	68	Gümüşhane	Afyon	Ağrı	...
28	Bartın	Malatya	Kocaeli	Kayseri	69	Kocaeli	Antalya	Mardin	...
29	Karabük	Amasya	Manisa	Malatya	70	Tekirdağ	Niğe
30	Kırşehir	Sinop	Karaman	Trabzon	71	İstanbul	Çanakkale
31	Samsun	Osmaniye	Amasya	Sivas	72	Bursa	NevŐehir
32	Sivas	Trabzon	Mersin	Diyarbakır	73	Sinop	İstanbul
33	Osmaniye	Giresun	Tokat	Erzuru	74	Düzce	Bayburt
34	Kastamonu	Şanlıurfa	Antalya	Manisa	75	Sakarya	Kilis
35	Zonguldak	Kastamonu	Bilecik	Gaziantep	76	Karaman	Muğla
36	Şırnak	Karabük	UŞak	Giresun	77	NevŐehir	Bursa
37	Ankara	Çankırı	K.maraş	Şanlıurfa	78	Rize	İzmir
38	Ordu	Bilecik	Ordu	K.maraş	79	Erzincan	Kırklareli
39	Çorum	K.maraş	Osmaniye	Osmaniye	80	Bilecik	Edirne
40	İzmir	Karaman	Afyon	Hatay	81	...	Tekirdağ
41	Kütahya	Hatay	Artvin	...					

Korelasyon analizinin ekonomi grubunu oluşturan GSYİH bileşenleri, NACE10'a göre on bir faaliyet kolunun her birisi için toplam GSYİH içerisindeki yüzdelerle ağırlığı ile son değişken olarak fert başına düşen GSYİH değerinden oluŐmaktadır. Dolayısıyla bu deđiŐkenlerde de nüfus etkisinin olmadığı, illerdeki genel ekonomik görünümün ortaya koyulduğu bir veri seti edinimi sađlanabilmiŐtir (Tablo 3).

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler

GSYİH'nın Faaliyet (NACE10) kollarına göre dağılımı ve fert başına düşen GSYİH	Gözlem	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma	Varyans
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	81	0,1	35,4	13,1	7,5	55,6
İmalat, Madencilik ve Taş Oc. vd Sanayiler	81	2,7	56,7	23,8	13,7	186,3
İmalat Sanayi	81	0,9	52,8	18,5	13,8	189,5
İnşaat	81	2,8	22,1	5,3	2,8	7,7
Toptan ve Per.Tic.Ul. ve Dep.Kon.ve Yiy.Hiz. Fa.	81	5,2	35,5	17,1	6,3	39,7
Bilgi ve İletişim	81	0,2	5,9	0,6	0,9	0,8
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	81	0,6	5,8	1,5	0,7	0,5
Gayrimenkul Faaliyetleri	81	2,8	10,2	5,6	1,6	2,5
Mesleki, Bil., Teknik, İdari ve Destek Hiz. Faal.	81	1,3	8,1	2,9	1,3	1,6
Kamu Yönetimi ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	81	4,9	56,4	18,0	9,7	94,6
Diğer Hizmetler	81	0,5	10,6	1,4	1,2	1,3
Fert başına düşen GSYİH (TL ve Cari Fiyatlarla)	81	26.837	153.479	64.916	24.961	623.043.142

4. BULGULAR

Türkiye'de 2021 yılı içerisinde "Yaşlı Bakımı" konusunda Google'da yapılan kiŐisel tarama düzeyi 81 ilin tamamında, konu başlıkları içerisinde trend olacak düzeyde gerçekteŐerek her il için bir konu trend skoru elde edilmiştir. Buna göre 81 il skora göre yüksekten düşüğe doğru sıralanarak il sıralaması gerçekteŐirilmiŐtir. Ardından da 2021 yılı içerisinde Türkiye'de 81 ilde GSYİH'nın 11 faaliyet koluna göre yüzdelerle dağılımları ve fert başına düşen GSYİH'sıyla "Yaşlı bakımı" konu trendi arasındaki ilişkinin varlığı, varsa yönü ve şiddeti Spearman ve Kendall sıra korelasyon analizleri vasıtasıyla araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, on iki ekonomik deđiŐkenden "Yaşlı bakımı" konu trendi arasında yedisinde istatistik olarak anlamlı

ilişkinin mevcut olduğunu göstermektedir. Ekonomik değişkenler içerisinde “tarım, ormancılık ve balıkçılık” sektörünün GSYİH içerisindeki ağırlığı ile yaşlı bakımı” konu trendi arasında negatif yönlü ilişkinin olduğu görülmüştür. Ayrıca kamu hizmetlerinin GSYİH içerisindeki ağırlığıyla da negatif ilişkinin mevcut olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık tarım dışı modern ekonominin derinliğini temsil eden “İmalat, madencilik ve taş ocakçılığı vd sanayiler”, “imalat sanayi”, “toptan, ve perakende ticaret ulaştırma ve depolama konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri”, “Bilgi ve iletişim” faaliyet kollarının ağırlığıyla ise pozitif yönlü ilişkinin bulunduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar, toplumun “yaşlı bakımı” konusunda aile dışındaki hizmet sunumuna dönük arayış içerisinde oluşunun tarım sektörünün ekonomideki ağırlığı düştükçe, diğer bir deyişle de modern tarım dışı ekonominin hakim olduğu durumlarda arttığı, ayrıca kamu hizmet sunumunun da sınırlı oluşuyla bu arayışın hız kazandığı bir yapının varlığını desteklemektedir. Tarım dışı sektör ağırlıklarında yaşanan artışın “yaşlı bakımı” konusundaki arayışların hızlanmasıyla aynı yönlü hareket etmesini gösteren pozitif yönlü korelasyon sonuçları da bu durumu desteklemektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Yaşlı bakımı konu trendi ile GSYİH bileşenleri ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişkiler

	Spearman		Kendall	
	ρ	sig	τ	sig
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	-0,228	0,042	-0,162	0,033
İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı vd Sanayiler	0,349	0,001	0,239	0,002
İmalat Sanayi	0,375	0,001	0,252	0,001
İnşaat	-0,135	0,233	-0,092	0,233
Toptan ve Per. Tic Ul. ve Dep. Konak. ve Yiy. Hiz. Faal.	0,234	0,036	0,178	0,020
Bilgi ve İletişim	0,252	0,024	0,185	0,023
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,199	0,077	0,135	0,084
Gayrimenkul Faaliyetleri	-0,005	0,963	-0,008	0,917
Mesleki, Bilimsel, Teknik, İdari ve Destek Hiz. Faal.	0,155	0,171	0,098	0,205
Kamu Yönetimi ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hiz. Faal.	-0,494	0,000	-0,340	0,000
Diğer Hizmetler	0,073	0,521	0,052	0,512
Fert başına düşen GSYİH (TL ve Cari Fiyatlarla)	0,452	0,000	0,306	0,000

Google trends'teki “sosyal hizmet” konu trendiyle GSYİH bileşenlerinin yüzde ağırlıkları ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişki analiz edildiğinde, dört faaliyet alanı dışındaki yedi faaliyet alanıyla ve fert başına düşen GSYİH ile sosyal hizmet konu trendi arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu ilişkinin yönü ise yaşlı bakımı konu trendinde olduğu gibi sosyal hizmet konu trendiyle de “tarım, ormancılık ve balıkçılık” sektörü ile kamu hizmet sunumu arasında negatif, diğerleri arasındaysa pozitif yönlüdür. Gözlem sayısı da 81 ilden oluşan evrenin 80'i düzeyindedir. Bir önceki sonuçla örtüşerek toplumun “sosyal hizmet” konusunda aile dışındaki hizmet sunumuna dönük arayış içerisinde oluşunun tarım sektörünün ekonomideki ağırlığı düştükçe, diğer bir deyişle de modern tarım dışı ekonominin hakim olduğu durumlarda arttığı, ayrıca kamu hizmet sunumunun da sınırlı oluşuyla bu arayışın hız kazandığı bir yapının varlığıyla karşılaşılmaktadır (Tablo 5).

Tablo 5. Sosyal hizmet konu trendi ile GSYİH bileşenleri ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişkiler

	Spearman		Kendall	
	ρ	Sig. (2-tailed)	τ	Sig. (2-tailed)
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	-0,261	0,019	-0,179	0,018
İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı vd Sanayiler	0,311	0,005	0,217	0,004
İmalat Sanayi	0,396	0,000	0,276	0,000
İnşaat	-0,079	0,486	-0,059	0,440

Toptan ve Per.Tic.Ul. ve Dep.Konak. ve Yiy.Hiz. Faal.	0,394	0,000	0,283	0,000
Bilgi ve İletişim	0,266	0,016	0,188	0,020
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,128	0,256	0,097	0,212
Gayrimenkul Faaliyetleri	-0,117	0,299	-0,077	0,313
Mesleki, Bilimsel, Teknik, İdari ve Destek Hiz. Faal.	0,298	0,007	0,208	0,007
Kamu Yön. ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sos. Hiz. Faal.	-0,554	0,000	-0,407	0,000
Diğer Hizmetler	-0,009	0,940	-0,002	0,980
Fert başına düşen GSYİH (TL ve Cari Fiyatlarla)	0,407	0,000	0,288	0,000

Google trends'teki "huzurevi" arama terimi trendiyle GSYİH bileşenlerinin yüzde ağırlıkları ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişki analiz edildiğinde, bu defa dört faaliyet alanıyla ve fert başına düşen GSYİH ile "huzurevi" arama terimi trendi arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Spearman ve Kendall sıra korelasyon katsayıları, kamu hizmetleri ağırlığıyla pozitif, diğer bütün istatistik olarak anlamlı ilişkinin mevcut olduğunu gösteren durumlar içinse negatif yönlü gerçekleşmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Huzurevi arama terimi trendi ile GSYİH bileşenleri ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişkiler

	Spearman		Kendall	
	ρ	Sig. (2-tailed)	τ	Sig. (2-tailed)
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	0,148	0,225	0,096	0,244
İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı vd Sanayiler	-0,326	0,006	-0,214	0,009
İmalat Sanayi	-0,251	0,037	-0,165	0,045
İnşaat	-0,083	0,498	-0,067	0,419
Toptan ve Per.Tic.Ul. ve Dep.Konak. ve Yiy.Hiz. Faal.	0,024	0,842	0,021	0,800
Bilgi ve İletişim	-0,158	0,194	-0,114	0,192
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-0,244	0,043	-0,176	0,037
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,097	0,428	0,067	0,422
Mesleki, Bilimsel, Teknik, İdari ve Destek Hiz. Faal.	-0,080	0,512	-0,058	0,484
Kamu Yön. ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sos. Hiz. Faal.	0,366	0,002	0,252	0,002
Diğer Hizmetler	0,053	0,665	0,022	0,799
Fert başına düşen GSYİH (TL ve Cari Fiyatlarla)	-0,532	0,000	-0,379	0,000

Google trends'teki "bakımevi" arama terimi trendiyle GSYİH bileşenlerinin yüzde ağırlıkları ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişki analiz edildiğinde, bu defa sadece iki faaliyet alanıyla ve fert başına düşen GSYİH ile "huzurevi" arama terimi trendi arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Üstelik söz konusu istatistik olarak anlamlı olan üç korelasyon analizinde de değişkenler arasındaki ilişki negatif yönlü olarak gerçekleşmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Bakımevi arama terimi trendi ile GSYİH bileşenleri ve fert başına düşen GSYİH arasındaki ilişkiler

	Spearman		Kendall	
	ρ	Sig. (2-tailed)	τ	Sig. (2-tailed)
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	0,049	0,763	0,032	0,771
İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı vd Sanayiler	-0,009	0,954	-0,022	0,843
İmalat Sanayi	-0,048	0,770	-0,032	0,771
İnşaat	0,187	0,248	0,122	0,273
Toptan ve Per.Tic.Ul. ve Dep.Konak. ve Yiy.Hiz. Faal.	-0,370	0,019	-0,244	0,027
Bilgi ve İletişim	-0,166	0,306	-0,103	0,365
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	-0,326	0,040	-0,233	0,038
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,089	0,583	0,063	0,568
Mesleki, Bilimsel, Teknik, İdari ve Destek Hiz. Faal.	-0,208	0,199	-0,143	0,199

Kamu Yön. ve Savunma, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sos. Hiz. Faal.	0,296	0,064	0,197	0,075
Diğer Hizmetler	-0,084	0,607	-0,050	0,656
Fert başına düşen GSYİH (TL ve Cari Fiyatlarla)	-0,518	0,001	-0,356	0,001

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Aile, toplumun yapı taşı olarak kabul edilen en küçük sosyal birimdir. Fizikte atom, biyolojide hücre neyse sosyolojide de aile odur. Üyelerine biyolojik, psikolojik ve sosyal yönden tatmin sağlayan bu yapı, sanayi inkılabına kadar stabil kalmış, sanayi inkılabı sonrasında küçülüp çözülmeye başlamıştır. Bu da beraberinde üyelerine sağladığı olanaklarda kısıntıya gidilmesine yol açmıştır.

Türkiye sanayileşme sürecine geç girmiş ülkeler arasındadır. Sanayileşme süreci Batı ve Doğu, ya da gelişmiş ve az-orta gelişmiş ülkelerde birbirinden yaklaşık iki yüzyıllık zamansal farkla yaşanmıştır. On sekizinci yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve 19. yüzyılın ilk çeyreğinde tamamlanan İngiltere'deki sanayileşme süreci, Türkiye'nin de içinde bulunduğu ülkeler grubuna II. Dünya Savaşı sonrasında gelmiştir. Üstelik birbirinden iki asırlık zamansal farkın bulunduğu iki sanayi inkılabı evresinden İngiltere'de başlayıp Avrupa ve diğer Batı'ya yayılım gösteren ilk sanayi inkılabında toplum refahında belirgin iyileşme yaşanmıştır. Buna karşılık aynı refah artışı 20. yüzyılın ortalarında yaşanan ikinci sanayi inkılabında gerçekleşmemiştir. Yine de aile yapısı başta olmak üzere, bu ülkelerde de modern sanayi ve sanayiötesi toplum özelliklerini süratle bünyesine katmıştır.

Google Trends'teki aramalara göre bakıldığında da bu durumun varlığı Türkiye açısından açıkça görülmektedir. Modern toplumun aile içi otokoruma mekanizmasını sağlamadaki yetersizliği, çekirdek ailenin de çözülerek parçalanmış aileye doğru dönüşüm geçirdiği günümüzde her geçen gün daha da artmaktadır. Bu yetersizlikse doğal olarak bakıma muhtaç yaşlı bireylerin bakım ihtiyaçlarını aile içerisinde sağlayamamaları sebebiyle huzurevi, bakımevi gibi kurum bakımına dayalı almak zorunda kalmalarına yol açmaktadır. Bunu bir seçişten ziyade bir zorunluluk olarak kabul etmek daha doğru olacaktır. Çünkü çoğu kez bakıma muhtaç yaşlı ebeveynler kurum bakımını tercih etmezken çocukları tarafından kurum bakımına yönlendirilmektedirler. Diğer bir deyişle yaşlılar adına yetişkin çocukları kurum bakımı almalarına karar vermekte, yaşlı ebeveynlerse bu karara zorunlu olarak uymak zorunda kalmaktadır.

Türkiye'de çıkan sonuçlarda dikkat çeken nokta Google Trends aramalarında yaşlı bakımı ve sosyal hizmet konu trendlerinde bu durumun belirgin şekilde görüldüğüdür. Genel olarak yaşlı bakımı ve sosyal hizmet konularındaki arama trendlerinin tarımın baskın olduğu illerde düşerken, tarım dışı faaliyet alanlarıyla temsil edilen modern ekonominin ağırlıklı hale gelmesiyle aramaların arttığı görülmektedir. Ayrıca kamu hizmet sunumunda yaşanan yetersizlik de yaşlı bakımı ve sosyal hizmet arama trendindeki artışla negatif yönlü korelasyon içerisindedir. Buna karşılık terim tabanlı huzurevi ve bakımevi aramalarında, konu bazlı aramalardaki bulgular desteklenmemiştir. GSYİH'nın faaliyet kollarına göre bileşenlerinden tarım, ormancılık ve balıkçılık dışındakilerden bir bölümü ile huzurevi ve bakımevi terimlerinin taranma trendi arasında negatif ilişkinin olduğu, kamu hizmetleriyle ise pozitif yönlü ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu durumsa, Türk toplumu açısından yaşlı bakımında ailenin yaşlı ebeveynlerini huzurevi ve bakımevi gibi kurumlara emanet etmekte Batı dünyasında olduğu gibi halen çok istekli olmadığını, gelir düzeyi düştükçe mecbur kaldığını, devletin kamu hizmetlerinin yoğun olduğu yerlerde de kurum bakımının artma eğiliminde olduğu sonucuyla karşılaşılmaktadır. Yaşlı bakımının aile dışı kurumlara yönlendirilmesinde isteksiz olursa da, yaşlı bakım desteği konusunda mali ödemeleri, engelli yardımlarını da içeren pek çok destek seçeneğinin olduğu bir yapı da mevcuttur. İşte konu başlığı altında yaşlı bakımı ve sosyal

hizmet taramalarıyla ekonomik yapı arasındaki korelasyon bulguları, genel olarak ailelerin yaşlı ebeveynleri için bakım sağlamada destek talep ettiğini, kurum bakımına bırakma eğilimininse zayıf kaldığını desteklemektedir. Elbette çalışmanın kısıtları iki konu ve iki terim trendiyle sınırlı olup, bu konuda çeşitli yönleriyle sorgulayıcı yeni çalışmaların da yapılmasına ihtiyaç vardır.

REFERENCES

- Abdi, H. (2007). The Kendall rank correlation coefficient. *Encyclopedia of Measurement and Statistics*. Sage, Thousand Oaks, CA, 508-510.
- Altunay, Z., & Özkul, M. (2022). Geçmişin değeri günün sosyal problemi: Yaşlılık ve modern toplumda yaşlı bakımı. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 13(35), 1012-1036.
- Ardahan, M. (2010). Yaşlılık ve Huzurevi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 11(5): 25-32.
- Bulduk, E. Ö. (2014). Yaşlılık ve Toplumsal Değişim. *Türkiye Sosyal AraŐtırmalar Dergisi*, 182(182), 53-60.
- Çiftçi, M. (2018). Türkiye’de Bölgelerarası Sektörel Verimliliğin Analizi. *İŐletme AraŐtırmaları Dergisi*, 10(1), 551-580.
- Diederich, F., König, H. H., & Brettschneider, C. (2020). How politico-economic systems shape individuals’ value of elderly care: evidence from the German reunification. *The Gerontologist*, 60(2), 350-358.
- Elrick, T., & Lewandowska, E. (2008). Matching and making labour demand and supply: agents in Polish migrant networks of domestic elderly care in Germany and Italy. *Journal of ethnic and migration studies*, 34(5), 717-734.
- Gilpin, A. R. (2019). Meta Analiz İçin Etki Büyüklüğü Ölçümleri Konusunda Kendal Tau'sunu Spearman Rho'suna DönüŐtürmek İçin Tablo. Çev. Köklü, N. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(1), 329-334.
- Google trends, *Bakımevi*, URL. <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=bak%C4%B1mevi&hl=tr>
- Google trends, *Elderly care*, URL. <https://trends.google.com/trends/explore?q=%2Fm%2F05d473&date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR>
- Google trends, *Huzurevi*, URL. <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=huzurevi&hl=tr>
- Google trends, *Sosyal hizmet*, URL. <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=TR&q=%2Fm%2F012qgt&hl=tr>
- Güven, S. (2000). Yaşlılıkta Aile İlişkileri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 12(1), 92-99.
- Hendekci, A., & Altay, B. (2021). Bir Aile Sağlığı Merkezine BaŐvuran Bireylerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Anadolu HemŐirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(4), 429-435.

- Kang, M., Sen, P. K., Hill, C. (2008). Kendall's Tau-Type Rank Statistics In Genome Data. *Applications of Mathematics*, 53(3), 207-221.
- Karagöz, Y. (2010). Nonparametrik tekniklerin güç ve etkinlikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 18-40.
- Karataş, K. (2001). Toplumsal değişme ve aile. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 12(2), 89-98.
- Lapata, M. (2006). Automatic Evaluation of Information Ordering: Kendall's Tau. *Computational Linguistics*, 32(4), 471-484.
- Lo, M., & Russell, C. (2007). Family care: An exploratory study of experience and expectations among older Chinese immigrants in Australia. *Contemporary nurse*, 25(1-2), 31-38.
- Lovie, S. ve Lovie, P. (2010). Commentary: Charles Spearman and correlation: a commentary on 'The proof and measurement of association between two things'. *International Journal of Epidemiology*, 39: 1151–1153
- Lüdecke, D., Bien, B., McKee, K., Krevers, B., Mestheneos, E., Di Rosa, M., ... & Kofahl, C. (2018). For better or worse: Factors predicting outcomes of family care of older people over a one-year period. A six-country European study. *PloS one*, 13(4), e0195294.
- Naldini, M., Pavolini, E., & Solera, C. (2016). Female employment and elderly care: The role of care policies and culture in 21 European countries. *Work, employment and society*, 30(4), 607-630.
- Narknisorn, B., & Kusakabe, K. (2013). Issues challenging future Thai elder care by women and family. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 33(1/2), 21-32.
- Spearman, C. (2010). The proof and measurement of association between two things. *International Journal of Epidemiology* 39:1137–1150. (Spearman C. The Proof and Measurement of Association between two things. *The American Journal of Psychology*, 1904;15:72–101. Reprinted with permission)
- Stoller, E. P., Forster, L. E., & Duniho, T. S. (1992). Systems of parent care within sibling networks. *Research on Aging*, 14(1), 28-49.
- Suryavanshi, P. (2020). Family care giving for elderly: Issues and concerns. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 7(3), 427-436.
- Şenol, D., & Erdem, S. (2017). Yaşlılık Ve Yaşlı Kadınlarda Huzurevi Algısı: Nitel Bir Çalışma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 31-50.
- Taylor, J. M. G. (1987). Kendall's and Spearman's Correlation Coefficients in the Presence of a Blocking Variable. *Biometrics*, 43, 409-416.
- TÜİK, *Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, Değer (2009 bazlı)*, URL. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/>
- Umutlu, S., & Epik, M. T. (2019). Türkiye'de Yaşlı Nüfus ve Sosyal Politika Uygulamaları. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 11(1), 29-43.

- Valarino, I., Meil, G., & Rogero-García, J. (2018). Family or state responsibility? Elderly-and childcare policy preferences in Spain. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 38(11/12), 1101-1115.
- Wang, C., Zhang, F., Pan, C., Guo, S., Gong, X., & Yang, D. (2022). The willingness of the elderly to choose nursing care: Evidence from in China. *Frontiers in Psychology*, 13, 865276.
- Yelden, Ő. (2020). Türkiye’de sağlık ve yaşlı bakım alanında yaŐlılıėa ilişkin ayrımcı tutumların değerlendirilmesi. *Aydın Sağlık Dergisi*, 6(1), 1-12.